

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18.03.2004, sp. zn. 20 Cdo 12/2003, ECLI:CZ:NS:2004:20.CDO.12.2003.1

Číslo: 40/2005

Právní věta: Je-li notářský zápis se svolením k vykonatelnosti obsažen v téže listině jako notářský zápis o právním úkonu, případně představují-li formálně zápis jediný, je takový zápis titulem pro soudní výkon rozhodnutí podle § 274 písm. e) o. s. ř. i v případě, že v projevu vůle, jímž dlužník k vykonatelnosti svoluje, jsou závazek, oprávněná a povinná osoba a právní důvod, předmět a doba plnění označeny odkazem na právní úkon. Předpokladem toho, aby takovýto zápis bylo možno soudně vykonat, je, aby samotný právní úkon náležitosti požadované ustanovením § 274 písm. e) o. s. ř. obsahoval, a aby se svolení k vykonatelnosti vztahovalo právě k povinnostem z tohoto právního úkonu vyplývajícím.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.03.2004

Spisová značka: 20 Cdo 12/2003

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 274 písm. e) předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 24. 7. 2000 Krajský soud v Brně potvrdil usnesení z 20. 5. 1998, jímž Okresní soud v Prostějově zamítl návrh na nařízení výkonu notářského zápisu z 28. 5. 1996, sepsaného JUDr. H. D., notářkou v P. Odvolací soud uzavřel, že notářský zápis „neobsahuje základní náležitost podle ustanovení § 274 písm. e) o. s. ř., a to závazek povinného zaplatit úvěr poskytnutý oprávněným,“ a dále dovodil, že je nerozhodné, lze-li „tento závazek dovodit z kontextu úvěrové smlouvy, protože na rozdíl od řízení nalézacího je řízení o výkon rozhodnutí řízením ryze formálním, v němž nelze nijak napravovat nedostatky exekučního titulu.“ Ve vztahu k druhé povinné rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil též proto, že ta „nebyla vůbec účastnicí úvěrové smlouvy ani notářského zápisu.“ S odůvodněním, že výklad ustanovení § 274 písm. e) o. s. ř. „v tom směru, jakým způsobem musí být závazek povinného v notářském zápisu obsažen,“ považuje za otázku po právní stránce zásadního významu, odvolací soud proti svému rozhodnutí připustil dovolání.

V dovolání oprávněná (s odkazem na ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř.) namítá, že právní posouzení věci – byl-li podkladový notářský zápis hodnocen jako titul k exekuci nezpůsobilý – je nesprávné. Svůj nesouhlas se závěrem odvolacího soudu odůvodňuje především argumentem, že

„nedílnou součástí přímo vykonatelné úvěrové smlouvy jsou Úvěrové podmínky I. banky, a. s., pro úvěry podnikatelům, které jsou obsaženy rovněž v notářském zápise,“ a s nimiž povinný vyslovil souhlas. V těchto podmínkách, kterými „se soud dostatečně nezabýval,“ se dlužník, tedy povinný „zavázal zahájit splácení úvěru a dodržet lhůtu splatnosti v souladu s úvěrovou smlouvou“ (bod 16) a zaplatit úrok, úrok z prodlení a poplatky (bod 16, 17), jejichž výše a splatnost byla přímo ve smlouvě sjednána nebo stanovena Úvěrovými podmínkami; v bodu 5 notářského zápisu je stanovena splatnost úvěru na den 29. 5. 1997 a v jeho bodu 1 též splatnost 12,5% úroku i 2,5% poplatku za rezervaci zdrojů. Protože závazek povinného zaplatit úvěr „vyplývá přímo z textace úvěrové smlouvy a úvěrových podmínek, kde se povinný zavazuje ke splnění určitého v dokumentu označeného plnění,“ má dovolatelka za to, že notářský zápis náležitosti vymezené ustanovením § 274 písm. e) o. s. ř. obsahuje, a že tudíž je způsobilým exekučním titulem. Povinní navrhli zamítnutí dovolání.

Podle části dvanácté (Přechodná a závěrečná ustanovení), hlavy I (Přechodná ustanovení k části první), bodu 17. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů. Jelikož napadené rozhodnutí bylo vydáno 24. 7. 2000, Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění účinném před novelizací provedenou zákonem č. 30/2000 Sb., tj. účinném do 31. 12. 2000 (pročež také – vzhledem k obecné zásadě nepřipustnosti uplatňování nových skutečností v dovolacím řízení /viz nyní výslovně ustanovení § 241a odst. 4 o. s. ř./ – nepřihlédl k návrhům, doručeným soudu 2. 11. 2000, 9. 1. 2003 a 18. 3. 2003, tedy po vydání napadeného rozhodnutí, aby do řízení na místo oprávněné vstoupila společnost, již byla vymáhaná pohledávka postoupena).

Dovolání – přípustné podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. – je důvodné, avšak pouze zčásti.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudu druhého stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.) dovolací soud posuzuje pouze vady řízení vyjmenované v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. a jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř.), jinak je vázán uplatněnými dovolacími důvody včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil. Jelikož vady vyjmenované v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. ani jiné vady řízení namítány nejsou a z obsahu spisu nevyplývají, bylo úkolem odvolacího soudu přezkoumat právní závěr soudu odvolacího, že předmětný notářský zápis – protože „neobsahuje základní náležitost, totiž závazek povinného zaplatit úvěr“ – není způsobilý být exekučním titulem (ohlášenému dovolacímu důvodu podle § 241 odst. 3 písm. c/ o. s. ř. – v souzené věci, kdy dovolání bylo připuštěno rozhodnutím soudu podle § 239 odst. 1 o. s. ř. ovšem stejně nepoužitelnému – ve skutečnosti dovolatelka namítající navíc pouze „nedostatečně zjištěný skutkový stav“/ žádný argument nepřihádala).

Již v usnesení ze 14. 4. 1999, sp. zn. [21 Cdo 2020/98](#) (uveřejněném ostatně ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod poř. č. 4, v sešitu č. 1/2000, vydaném 20. 12. 1999, tedy před vydáním napadeného rozhodnutí) Nejvyšší soud zdůraznil, že při posouzení, zda určitý notářský zápis je titulem způsobilým k exekuci, je nutno rozlišovat mezi zápisem o hmotněprávním úkonu (zde o úvěrové smlouvě) a samotným zápisem se svolením k vykonatelnosti. I když totiž mohou být oba zápisy obsaženy ve stejné listině (o kterýžto případ jde v souzené věci), titulem pro výkon rozhodnutí je – pouze a jedině – notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, jenž ovšem musí mít (kromě formálních náležitostí vymezených ustanovením § 62 a násl. notářského řádu) náležitosti obsahové, požadované ustanovením § 274 písm. e) o. s. ř. Má-li tudíž být notářský zápis se svolením k

vykonatelnosti způsobilým exekučním titulem, musí obsahovat dohodu osoby oprávněné ze závazkového právního vztahu s osobou z tohoto vztahu povinnou, v níž jsou přesně individualizovány oprávněná a povinná osoba a vyznačeny právní důvod plnění, jeho předmět (přesný obsah a rozsah) a doba (splatnost), a svolení povinné osoby k vykonatelnosti (srov. právní větu citovaného publikovaného rozhodnutí).

V odůvodnění svého rozhodnutí (viz závěr prvního odstavce strany 18/48) Nejvyšší soud také vysvětlil, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti (řeceno slovy ustanovení § 274 písm. e/ o. s. ř.) „obsahuje závazek“ tehdy, jestliže obsahuje takovou povinnost, která má být na jeho základě vymožena, jež vyplývá ze závazku (ze závazkového právního vztahu, vzniklého na základě smlouvy nebo jiné právní skutečnosti) a nikoliv z jiných právních vztahů (např. nároků z ochrany osobnosti apod.).

Jde tedy o to, zda v souzené věci notářský zápis se svolením k vykonatelnosti obsahuje povinnost k zaplacení určité částky, a to částky, k jejímuž vymožení byl výkon navržen.

Ustanovení § 274 písm. e) o. s. ř. žádný konkrétní způsob specifikace předmětu plnění nepředepisuje. I když je tedy (viz výše uvedené publikované rozhodnutí) mezi zápisem o hmotněprávním úkonu a zápisem se svolením k vykonatelnosti (jakožto exekučním titulem) nutno rozlišovat, není vyloučeno, aby - jsou-li oba zápisy obsaženy v téže listině, resp., jak je tomu v souzené věci, představují-li notářský zápis formálně jediný - dlužníková povinnost plnit byla určena odkazem na samotný hmotněprávní úkon, resp. jeho obsah. Je-li v takovémto úkonu povinnost určena náležitým způsobem, totiž přesně a určitě stanoveným obsahem, rozsahem a dobou plnění, jakož i dalšími údaji popsány v právní větě publikovaného rozhodnutí (viz výše), je notářský zápis, je-li současně zápisem se svolením k vykonatelnosti, způsobilým exekučním titulem; předpokladem je, že svolení k vykonatelnosti se jednoznačně a určitě k těmto (takto určeným) povinnostem vztahuje.

V souzené věci však - přes tento závěr - k názoru, že předmětný notářský zápis je takovým způsobilým exekučním titulem, dospět nelze.

V bodě 21 zápisu totiž povinný (sice) dává svolení k tomu, aby zápis byl „vykonatelný co do povinnosti povinného dlužníka uhradit v notářském zápise označené závazky v dané výši a čase,“ avšak ani v té části zápisu, kde je zachycen hmotněprávní úkon, povinnost k zaplacení částky 3 000 000 Kč obsažena není. V žádném z ustanovení samotné úvěrové smlouvy ani úvěrových podmínek (jež jsou v předmětné věci její součástí, a tedy i součástí notářského zápisu o smlouvě, obsahujícího svolení k vykonatelnosti) totiž není vyznačena povinnost k zaplacení této částky, tedy konkrétní přesně a určitě vymezená povinnost plnit (ve smyslu výše uvedeného judikátu). Požadavku kladenému ustanovením § 274 písm. e) o. s. ř., aby v zápise byl vyznačen předmět plnění, přitom neodpovídá ani ujednání pod bodem 16 úvěrových podmínek, jímž se dlužník zavazuje (pouze) „zahájit splácení úvěru.“

Vzhledem k výše uvedenému lze uzavřít, že se dovolatelce prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost napadeného rozhodnutí (přesně řečeno, jeho části týkající se vymožení částky 3 000 000 Kč) zpochybnit nepodařilo; Nejvyšší soud tudíž - aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) - dovolání jako v této části nedůvodné podle ustanovení § 243b odst. 1, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.

Jinak tomu však je, pokud odvolací soud - ovšem pouze s odůvodněním, že notářský zápis „neobsahuje závazek povinného zaplatit úvěr“ - potvrdil usnesení okresního soudu i v části, jíž byl zamítnut návrh na nařízení výkonu notářského zápisu v jeho bodech týkajících se úroků, úroků z prodlení a (různých) poplatků. Odvolací soud tak totiž učinil, aniž se zabýval otázkou (kromě toho, zda jde o příslušenství pohledávky či samostatné nároky, případně obojí) určitosti jednotlivých

dílčích ujednání, a to ať z hlediska rozsahu jednotlivých plnění či jejich splatnosti.

Jestliže ovšem odvolací soud potvrdil rozhodnutí, jímž byl zamítnut návrh směřující k vymožení částky 3 812 908,44 Kč, avšak pouze s odůvodněním, že notářský zápis „neobsahuje závazek povinného zaplatit úvěr,“ tedy povinnost k zaplacení částky, jež se zřetelem k dalším ujednáním smlouvy (např. v prvním bodě zápisu, v němž se oprávněná zavázala „poskytnout úvěr do maximální výše úvěrového rámce“) nemohla být vyšší než 3 000 000 Kč, je jeho posouzení věci neúplné, a tedy ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. v rozsahu vymáhané částky 812 908,44 Kč nesprávné.

Protože na tomto nesprávném právním posouzení vykonatelnosti notářského zápisu co do částky 812 908,44 Kč část rozhodnutí odvolacího soudu spočívá, Nejvyšší soud je v této části zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2, věta druhá, o. s. ř.).